

Skrót założeń strategii rozwoju usług edukacyjnych w dzielnicy Praga-Północ

sporządzony w ramach projektu „Od diagnozy do strategii – model planowania

rozwoju usług publicznych” dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna”

Grudzień 2013

1. Czym jest strategia rozwoju?

Strategia rozwoju to:

dokument określający długofalowy plan, kierunek działań służących do osiągnięcia założonych celów, przez co możliwa będzie zmiana z sytuacji obecnej na pożądaną,

zbiór decyzji (merytorycznych, organizacyjnych i finansowych) podjętych przez władze dzielnicy w celu stymulowania rozwoju w wybranym obszarze,

sposób na wyróżnienie własnych działań i określenie specyfiki dzielnicy na tle otoczenia.

Punktem wyjścia do prac nad strategią jest przeprowadzenie **diagnozy** tematu, dla którego ma być tworzona strategia. Na tej podstawie można wskazać elementy **pozytywne**, które **należy rozwijać** przy pomocy strategii jak i te **negatywne**, którym warto **przeciwdziałać**.

W niniejszym dokumencie przedstawiono główne wyniki prac nad zbadaniem stanu obecnego dzielnicy Praga-Północ w zakresie edukacji.

2. Dlaczego edukacja?

Edukacja stanowi jeden z najważniejszych elementów **rozwoju każdego człowieka**. Praga-Północ jest specyficzną dzielnicą, która wśród wielu mieszkańców innych dzielnic nie cieszy się zbyt dobrą opinią. Praskie szkoły również **nie są atrakcyjne** dla mieszkańców innych dzielnic. Uczniowie dzielnicy Praga-Północ osiągają **niskie wyniki z egzaminów zewnętrznych**. Powodem takiego stanu może być fakt, że **zdolni** uczniowie **wybierają szkoły poza dzielnicą** – szkoły nie mogą podnieść swojego statusu, gdyż rodzice widząc, że dana szkoła osiąga niskie wyniki egzaminów, posyłają swoje dziecko do szkół zlokalizowanych w innych dzielnicach.

Należy zauważyć, że część rodzin mieszkających na Pradze ma **problemy wychowawcze**, charakteryzują je różnego rodzaju problemy społeczne, które są często przekazywane z pokolenia na pokolenie. Powodem nie musi być niechęć uczniów z praskich szkół do nauki bądź ich możliwości intelektualne, **barierę** w odpowiednim edukowaniu dzieci stanowią często sami rodzice, a raczej ich **małe zaangażowanie w nauczanie dzieci**. Niekiedy rodzice nie mają dużych oczekiwań odnośnie osiągnięć edukacyjnych swoich dzieci oraz **nie uświadamiają swoim dzieciom wagi** jaką w dzisiejszych czasach stanowi edukacja (być może sami nie mają takiej świadomości). Dzieci nie mając odpowiednich wzorców opuszczają lekcję, nie chcą uczestniczyć w zajęciach dodatkowych, pozalekcyjnych, co następnie przekłada się na osiągnięte przez nich wyniki.

Rola, jaką powinny pełnić szkoły w tych społecznościach jest bardzo duża, czasem tylko tutaj dzieci i młodzież mogą uzyskać dobre wzorce, odpowiednie autorytety. Szkoła **powinna wskazywać ścieżki rozwoju**, podkreślać, że odpowiednie wykształcenie jest niezwykle ważne w życiu każdego człowieka. Dlatego też w dzielnicy zdecydowano opracować strategię w zakresie edukacji.

3. Plusy i minusy w zakresie edukacji w dzielnicy

Plusy

- ✓ **Duże poczucie tożsamości mieszkańców z dzielnicą.** Dzięki temu, iż wiele rodzin mieszka na Pradze od pokoleń, mieszkańcy utożsamiają się ze swoją dzielnicą. Ta cecha może także ułatwić przeprowadzanie zmian w grupach społecznych, które zamieszkują Pragę.
- ✓ **Dobra sieć placówek oświatowych (przedszkoli, szkół).** Ich liczba i lokalizacja szkół odpowiada zapotrzebowaniu dzielnicy.
- ✓ **Rozbudowana sieć organizacji pozarządowych i instytucji wspierających** ich współpraca ze szkołami zapewniająca możliwość realizowania wspólnych projektów bądź możliwość udzielenia wsparcia, wymiany doświadczeń między poszczególnymi instytucjami.
- ✓ **Dobrze wykształcona, kompetentna i zaangażowana kadra szkół i przedszkoli.**
- ✓ **Duży dostęp do terenów edukacyjno-rekreacyjnych (ZOO, Wisła, stadion itp.)**
- ✓ **Bogata architektura i historia.** Dzięki temu, że Praga nie uległa tak dużym zniszczeniom w II wojnie światowej jak lewa część Warszawy, przetrwało tu sporo historycznej zabudowy, świadczącej o obecności przedstawicieli wielu kultur. Obiekty te jako świadectwa historii mogą mieć również wartość edukacyjną, można je wykorzystać do prowadzenia zajęć związanych z wydarzeniami historycznymi.
- ✓ **Możliwość pozyskiwania środków unijnych** na: programy edukacyjne (zajęcia pozalekcyjne i lekcyjne), modernizację infrastruktury (modernizacja placówek, ogródków, boisk, hal sportowych), podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, nowoczesne wyposażenie placówek w środki dydaktyczne.
- ✓ **Karta Warszawiana w zakresie większego dostępu do oferty kulturalnej i sportowej.** Obniżenie kosztów korzystania z oferty kulturalnej i sportowej (czemu służyć może Karta Warszawiana) znacznie ułatwi i zachęci do uczestniczenia w życiu kulturalnym i aktywnym spędzaniu czasu. Większa aktywność całych rodzin może spowodować wzrost ciekawości świata i ułatwić pracę nauczycielom oraz wychowcom.

Minusy

- ✓ **Niski status społeczny części mieszkańców.** Część mieszkańców Pragi-Północ to osoby pobierające zasiłki, wymagające wsparcia ze strony pomocy społecznej, co prowadzi do większych nakładów pracy – zarówno instytucji zajmujących się pomocą społeczną, jak i nauczycieli czy wychowawców.
- ✓ **Duża liczba dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym.** W związku z tym, że część dzieci pochodzi z rodzin o niskim statusie bądź patologicznych, ich możliwości edukacyjne są niższe. Nadrobienie różnicy dzielącej te dzieci od dzieci lepiej przygotowanych do podjęcia edukacji wymaga więcej czasu, pracy oraz nakładów finansowych.
- ✓ **Niski status Pragi w stosunku do innych dzielnic.** Mimo zmiany rzeczywistości, wciąż żywy jest stereotyp Pragi jako dzielnicy niebezpiecznej, ubogiej i patologicznej. Zmniejsza to atrakcyjność zamieszkania w dzielnicy.
- ✓ **Mało inwestycji.** Niski status dzielnicy powoduje, iż niewielu inwestorów jest skłonnych

zainwestować w tej części miasta, co nie sprzyja ogólnemu rozwojowi dzielnicy i umacnia negatywny stereotyp Pragi.

✓ **Zły stan budynków.** Wieloletnie zaniedbania sprawiły, że wiele budynków (często z bogatą historią) popadło w zły stan techniczny, co znacznie utrudnia życie mieszkańcom i działalność szkołom oraz innym instytucjom edukacyjnym. Zły stan znacząco obniża także komfort i poczucie bezpieczeństwa.

✓ **Postępujące ubożenie dzielnicy.** Obniżanie poziomu życia mieszkańców może skutkować także obniżeniem możliwości edukacyjnych dzieci z biedniejszych rodzin, a co za tym idzie – wykluczeniom społecznym.

✓ **Niewystarczający poziom i stabilność finansowania.**

✓ **Wzrastające bezrobocie,** a co za tym idzie obniżenie jakości życia, może spowodować, że rodziny zrezygnują z aktywnego spędzania czasu, dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz uczestniczenia w życiu kulturalnym. Może to prowadzić do wykluczeń społecznych.

✓ **Brak uregulowań własnościowych odnośnie do zasobów mieszkaniowych i placówek oświatowych,** co może utrudnić funkcjonowanie części placówek oświatowych

✓ **Utrwalanie złego wizerunku dzielnicy,** co powoduje, iż rodzice chętnie będą posyłać dzieci do szkół poza dzielnicą. Może to doprowadzić do sytuacji, w której zdolne dzieci uczą się poza Pragą-Północ.

✓ **Nieuwzględnienie indywidualnych potrzeb i specyfiki placówek w zarządzaniu przez miasto.** Niezrozumienie tego na poziomie miasta negatywnie odbije się na jakości edukacji w poszczególnych szkołach oraz nie pomoże w rozwoju poszczególnych osób.

4. Co warto zrobić, aby zmienić sytuację?

Strategia edukacji w dzielnicy Praga-Północ musi być **ściśle powiązana ze specyfiką** tej dzielnicy. **Status społeczny** znacznej części mieszkańców jest **niski**. Przez lata powtarzane są podobne wzorce zachowań – rodzice nie mają wykształcenia, są bierni w poszukiwaniu pracy, niechętni do podejmowania wysiłku i te **wzorce przenoszą na swoje dzieci**. Problem ten dotyczy części mieszkańców, ale wpływa na rozwój całej dzielnicy, gdyż dzielnica musi przeznaczać duże środki na świadczenia socjalne, utrzymanie mieszkań komunalnych itp.

Praga ma niski status w ocenie pozostałych mieszkańców stolicy, jest dla nich mało atrakcyjna, niebezpieczna, nie traktują jej jako miejsca, gdzie chcieliby zamieszkać i tym bardziej miejsca, gdzie chcieliby posyłać swoje dzieci do szkoły. Podobnie jest z inwestorami, konieczne jest **przełamywanie tego negatywnego wizerunku**.

Wszystkie dzielnice Warszawy niezależnie od swoich potrzeb, problemów traktowane są przez władze miasta w jednakowy sposób. Tymczasem budżet dzielnicy Praga-Północ w dużej mierze przeznaczany jest na zapewnienie odpowiednich świadczeń socjalnych dla swoich mieszkańców, ponadto dochody dzielnicy są niższe w porównaniu do innych dzielnic. Wszystkie te czynniki wpływają na **wielkość środków przeznaczanych na edukację** w dzielnicy, a ograniczone środki finansowe stanowią duże zagrożenie dla rozwoju edukacji. **Niewystarczające środki** przekładają się na niszczenie obiektów szkół i małą atrakcyjność zajęć. Skutkuje to niską frekwencją na zajęciach, małym zaangażowaniem uczniów do nauki. To z kolei przekłada się na niskie wyniki egzaminów

zewnątrznych i negatywny odbiór szkoły wśród władz miast i rodziców, którzy decydują o wyborze szkoły dla swoich dzieci. Strategia powinna więc zawierać wskazanie podstawowych źródeł jej finansowania oraz wskazywać kierunki umożliwiające **pozyskiwania dodatkowych środków pieniężnych**.

Strategia powinna się opierać się na **tożsamości mieszkańców** z dzielnicą. Wynika ona z tego, że dużą część jej mieszkańców stanowią rodziny żyjące tu od pokoleń, mało jest ludności napływowej. Jednolitość tkanki społecznej **ułatwia wprowadzenie zmian** i pracowanie nad rozwojem tej grupy.

Dodatkowo dzielnica posiada wyjątkowe **zalety** jak ZOO, teatr lalkowy, które również prowadzą działalność edukacyjną. To unikalne cechy, które powinny także mieć w planowaniu przyszłości określoną ważną rolę. Nie należy również zapominać o **wykształconej i zaangażowanej kadrze** zajmującej się dziećmi i młodzieżą. Jest to potencjał ludzki, na którym można budować zmiany w oświacie w przyszłości.

Strategia musi też w dużej mierze uwzględniać działania, które będą wymagały **współpracy różnych podmiotów**, co ułatwi osiągnięcie celów strategii.